

Појава многобројних устава у свету који уређују људска права и слободе намеће и питање класификације и поделе тих права и слобода. Како већина држава има уставе, то оне, свака на свој начин, и регулишу ову материју и систематизују права и слободе. Највећи број устава садржи посебне одељке или главе о слободама и правима мада има и оних који то не садрже, него су код њих та права и слободе помешане са другим деловима устава или су чак обухваћени посебним актима – декларацијама које су претходиле доношењу устава. Међу овим уставима, који су слободе и права обухватили у посебним главама, разликују се они који слободама и правима дају примат и помињу их одмах иза најопштијих и основних уставних одредби о карактеру државне и друштвене заједнице, од оних других, који их предвиђају одмах иза поглавља којима се уређују питања друштвено-економског и политичког уређења, с тим да су ретки устави који започињу поглављем о слободама и правима (као устави Мексика и Немачке). Поред тога што различито систематизују материју људских права и слобода, државе (и њихови устави) се међусобно разликују и по томе која све права и слободе предвиђају и штите, што зависи од типа друштва или владајућег друштвеног уређења. Наиме, на један начин се права и слободе третирају у социјалистичким, а на други начин у капиталистичким државама или другачије се на њих гледа у демократским у односу на оне друге, недемократске и тоталитарне режиме. За демократске државе може да се каже да посвећују дужну пажњу слободама и правима и настоје да пруже пуну заштиту људским правима и слободама и гарантују једнакост грађана у њиховом уживању.

1. ПОДЕЛА ЉУДСКИХ ПРАВА И СЛОБОДА

Постојање бројних и разноврсних права и слобода грађана намеће и потребу њихове поделе и разврставања, тако да се у теорији и литератури уочавају различите поделе слобода и права, и то према бројним мерилима.

Тако се према свом носиоцу права деле: на индивидуална (појединачна) и колективна (групна); према степену остварености: на формална и стварна; према односу појединца и државе, разликују се: права негативног статуса (у које држава не сме да се меша), права позитивног статуса (којима грађани могу од државе да траже одређено чињење или нечињење) и права активног статуса (код којих грађани учествују у обављању јавних послова); према предмету, права се деле: на лична, политичка, економска, социјална и културна; и према времену настанка, разликују се: права прве,